

TARIFFOPPGJØRET 2010!

► TEKST: ARNE JÆGER • FOTO: MAGASINET FOR FAGORGANISERTE

Våren vakreste eventyr nærmer seg. Igjen er det hovedoppgjør på agendaen. Da er det viktig å forberede seg godt. Vi har nå muligheten til å få gjort noe med overenskomstene våres.

Vi avholdt Klubblederkonferanse 1. september. På denne ble det informert om hvordan klubbene skal engasjere sine medlemmer og hvordan forslagene skal leveres inn. Vi gjengir kort under hvordan vi skal jobbe frem til eventyret tar til.

Forts. side 4 ►►

Blir det konflikt også i tariffoppgjøret i 2010?

GAMMELLEDEREN PRESENTERER NYLEDEREN

► TEKST: ROGER PILSKOG

Når leder går av i en årsmøteperiode, er det organisasjonspraksis at nestleder rykker opp. I Unionen Fagforening heter nestlederen Mads Kleven, er 26 år og forskaler av yrke. Tross ung alder, har han allerede vært klubbleder i to år hos Veidekke avd. Bergen.

Nå har foreningens styre gitt han tillit som leder frem til neste ordinære årsmøte, og med det følger blant annet ansvar for medlemmer og tillitsvalgte i bedriftene, saksbehandling, tariffav-

de, og med advarsel om at svarene blir publisert, har Mads hatt 14 dager sammen med gammellederen. Og det må bare spørres; hvordan føles det nå, er du skremt?

– Nei, det er spennende og føles som en stor utfordring. At styret har latt

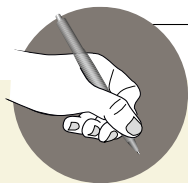
taler, og ikke minst foreningens egne ansatte og valgte. Når avtroppende setter seg ned for å ta en prat med påtroppende,

meg overta en så stor organisasjon, i relativt ung alder, oppfatter jeg som en stor tillitserklæring.

Lav alder og ung tenking, det er som regel et friskt pust i de fleste organisasjoner. Så vidt gammellederen vet, blir Mads den yngste blant forbundets foreninger. Men en snikende tanke melder seg. I mange saker møter foreningen eldre herrer i dress, som er vant til at den med det bredeste slipset bestemmer. Det kan bli tyngre å oppnå respekt? – Kan vel ikke utelukkes at noen vil forsøke å overkjøre en som er ung. Men respekt skapes av handling, og organisasjonens kraft og ståsted.

Forts. side 4 ►►

Returadresse: Unionen Fagforening, Håkonsgate 3, 5015 Bergen

LEDER

TAKK FOR MEG

Når du leser dette, har undertegnede allerede gitt seg som leder i denne foreningen, og har begynt som LO Distriktssekretær i Hordaland. Men foreningen lever videre med ny leder og friskt blod! Det kan komme godt med, for tariffoppgjøret 2010 er i full gang, og det er ingen liten oppgave i en forening som vår.

I disse dager legges grunnlaget for hva som skal være forbundets krav på de forskjellige overenskomstene. I 2008 var Unionen en sterk pådriver for et forbundsvist oppgjør, fordi vi mente at mange enkeltsaker på overenskomstene ikke lot seg løse i samordnet oppgjør. Men pensjonsaken og Afp ble for digre, og det endte som alle vet med samordnet oppgjør. Det gikk i og for seg bra, Afp ble ivaretatt, men kravene på de enkelte overenskomstene våre ble det ikke alt for mye med.

I 2008 var eksempelvis krav om 85% garanti av gjennomsnittslønna på byggoverenskomsten et viktig krav. Avstand mellom de høyest og lavest lønte var et problem, og det har slett ikke blitt mindre. Innfrielse av et slikt krav vil sikre de lavest lønte en bedre fortjeneste, og de høyest lønte mot lønnsnedslag i dårlige tider. Det er ikke innfridd, og det overrasker ikke om reises igjen. Og slik er det på alle overenskomster; det finnes problemstillinger som bare kan løses i forbundsvise forhandlinger. Men hva type oppgjør vi får, og hvorvidt vi skal lykkes med rettferdige krav, avhenger også av ditt og klubbens engasjement. Sørg for at foreningen mottar krav i bønner og spenn, slik at våre forhandlere kan være trygge på at kravene har legitimitet blant medlemmene!

Som nevnt over har foreningen fått ny leder, og jeg ønsker han hell og lykke! Jeg har vært stolt over å få lov å være leder av denne foreningen, og det er selvsagt med blandede følelser jeg forlater ledervervet, men alt har sin tid. Jeg vil derfor avslutte med å takke for alt samarbeid jeg har hatt med både med medlemmer, tillitsvalgte og bedriftene, og takke for den tilliten som er vist meg. Nå skal jeg bare være et medlem i foreningen, men er helt sikker på at jeg også i fremtiden vil være stolt når jeg forteller andre i LO hvilken forening jeg er medlem av!

Takk for meg.

ROGER PILSKOG

UTGIVER: Unionen Fagforening
ANSVARLIG REDAKTØR: Mads Wiik Kleven
I REDAKSJONEN: Stein Bruse Hofstedt, Roger Johansen, Arne Jæger, Kjetil Dahle, Johnny Helland, Harry Eide, Frode Skagen, Magdalena Cierpisz
E-POST: unionen@unionen.no
GRAFISK PRODUKSJON: Bodoni AS

VALG

EN LANG KAMP ER OVER...

► TEKST: MADRS WIJK KLEVEN

Etter en lang kamp kan vi nå ta en pust i bakken. Det er lov når vi har sikret et fortsatt rødgrønt flertall. Det lå i år an til å bli en skikkelig valgthriller, noe det i den høyeste grad ble. Selv med den gode valgdagsmålingen, var det få som følte seg sikker på seier. Spenningen var til å ta og føle på, mens stemmene ble telt opp utover natten. Det ble aldri den store avstanden, noe som gjorde at alle måtte vente med å innkassere seieren. Arbeiderpartiets gode, og Venstres dårlige valg, gjorde at det ble sikret rødgrønt flertall.

Seieren er ufattelig viktig! Ikke bare for oss tillitsvalgte, som fikk sikret våres arbeidsverktøy, men også for alle våres medlemmer ute i bedriftene. Det vil nå ikke bli laget åpning for opptil 13 timers dag og 60 timers uke. Noe som helt sikkert ville blitt benyttet, sammen med muligheten for å ansette midlertidig.

Det er også gledelig at de rødgrønne gjorde et så godt valg i Hordaland. Her ble de rødgrønne styrket med ett mandat, da Magne Rommetveit kom inn som 5. kandidat for Arbeiderpartiet i fylket. Det er også gledelig at SV's Audun Lysbakken og SP's Kjersti Toppe klarte å kapre en plass på Stortinget. Dette gjør at vi i Bergen har mange lokale politikere å henvende oss til, hvis det er saker vi ønsker gjennomslag for.

Fagbevegelsen med LO i spissen, har hatt en formidabel mobilisering. Unionen Fagforening

har i høyeste grad deltatt. Målet var å synliggjøre viktigheten av å bruke stemmeretten, og selvsagt å sikre rødgrønt flertall. Vi har deltatt på flere aktiviteter, både i egen- og LO sin regi.

I regi av LO har vi deltatt på stands på Vestkanten, og morgenaksjoner diverse steder i og rundt Bergen. Der det ble delt ut en pose inneholdende yoghurt, vann og LO's medlemsdebattheft. Selv har vi hatt sterkt fokus på byggeplassbesøk. Størsteparten av byggeplassene vi har oversikt over har blitt besøkt, og det er her blitt delt ut valgmateriell. Vi har også avholdt en klubblederkonferanse der valg og tariff var hovedsaker.

Som leder for Unionen Fagforening må jeg si at jeg er stolt over den jobben som er blitt nedlagt. Takk til alle som har deltatt, og gratulerer med det gode resultatet!

HUSK Å MELDE FLYTTING!

Det er viktig å sørge for at foreningen vet din riktige adresse både av forsikringsmessige og administrative årsaker. Tlf. 55 30 91 67.

KURS

STOR INTERESSE FOR DEKORMALING!

► TEKST: ARNE JÆGER

Etter lang planleggingstid ble det avholdt dekormalingskurs 21.–22. august. Kurset hadde fokus på Ådring og Marmorering, dvs. etterligning av tre- og steinsorter. Kurset ble fort fylt opp av engasjerte deltakere, og vi hadde også flere på venteliste. Det var tydelig at det var interesse blant våre medlemmer i malerfaget for dekormaling.

Fredagen møtte vi opp etter arbeid for en innføring i teori og teknikk. Vi hadde en engasjert og kunnskapsrik innleder i Malermester Tor J. Meusburger fra Odda. Han er daglig leder i Odda-baserte Malermester Meusburger AS som også har dekorativt malerarbeid som spesialfelt.

Etter å ha lært forskjell på dekorådring og imitasjonsådring var vi inspirert og entusiastiske for morgendagen. Dagens kurs var over og vi avsluttet med sosialt samvær i hotellets foaje.

Lørdagen brakte muligheter for omsette teori til praksis. Først hadde vi en gjennomgang på hvordan vi skulle lage lasuren, før vi gikk til verks. Det var mange fantasifulle tresorter som åpenbarte seg etter hvert. Dette

Kursdeltakere i full konsentrasjon.

pågikk frem til lunsj da vi gikk løs på marmorering. Også her ble det skapt mange interessante og fantasifulle steinsorter. Spesialverktøyet gikk hyppig rundt bordet og alle deltakerne var entusiastiske overfor resultatet som åpenbarte seg.

Også lørdagen gikk mot slutten og midt dagen nærmet seg. Etter å tatt en runde med evaluering kan vi stolt konkludere med at kur-

set var en suksess. Deltakerne gikk fra helgen med nye kunnskaper og med muligheten til å fortsette på egenhånd om så ønsket.

Vi kursansvarlige var lettet for at kurset var gått så bra. Dette var et nytt type kurs som vi fikk veldig god respons på. Takket være en veldig flink og engasjert innleder og godt forarbeide så ble dette en suksess. Vi vil vurdere å gjøre lignende arrangement igjen om interessen er der.

MEDLEMSMØTE

Det innkalles til medlemsmøte
torsdag 8. oktober kl. 18.00.

Sted: Hotell Scandic Bergen City,
møtelokale står opplyst på monitor i foajeen.

SAKSLISTE:

- Forslag til Tariffoppjøret 2010
- Stortingsvalget – hva nå?
- Eventuelt

SYKEPENGER

Grunnbeløpet (1G) i folketrygden er
fra 1. mai 2009 kr. 72.881,-.

Maksimal utbetaling av sykepenger er 6G
eller kr. 437.286,- pr. år. Omregnet gir dette
kr. 8409,35 pr. uke. Beregnet etter 7,5 timers
dag gir dette kr. 224,25 pr. time.

KURS

Fellesforbundets sentrale kurs: SØKNADSRIST CA. 7 UKER FØR KURSSTART

Kurstema	Tidspunkt	Kurssted
Useriøse aktører	11. – 16. oktober	Thorbjørnrud
Lagbas	11. – 16. oktober	Thorbjørnrud
Faglig politisk kurs	1. – 4. november	Thorbjørnrud
Faglig ungdomskurs	8. – 13. november	Sørmarka

Lokale kurs: SØKNADSRIST CA. 5 UKER FØR KURSSTART

Kurstema	Tidspunkt	Kurssted
Ny som tillitsvalgt (TILLITSVALGT 1)	1. – 3. oktober	Thon Hotell Bergen Airport
Organisasjon og motivasjon	13. oktober	Scandic Hotell Bergen City
Ny som tillitsvalgt (TILLITSVALGT 1)	16. – 18. oktober	Hardangerfjord Hotell
Tillitsvalgt 2	13. – 15. november	Quality Hotell Edvard Grieg

Påmelding til Unionen Fagforening, Håkonsgt. 3, 5015 Bergen, **senest 14 dager før kursstart**.
Spørsmål rettes til Frode Skagen, mobil 976 99 795

FORTS. FRA SIDE 1

FORTS. FRA SIDE 1

TARIFFOPPGJØRET 2010!

1. Først må du som medlem fremme forslag på overenskomsten til din egen klubb, er du enkeltstående medlem sender du forslaget ditt til foreningen. Klubber og enkeltstående medlemmer har frist til 2. oktober å levere til Unionen Fagforening.
2. Unionen Fagforening skal behandle alle innkomne forslag og presentere endelige forslag på medlemsmøte 8. oktober. Se innkalling til medlemsmøte annet sted i bladet.
3. Unionen Fagforening skal sende vedtatte forslag til Fellesforbundet innen 13. oktober.
4. Seksjonsrådene skal ha anledning å uttale seg før styret i Fellesforbundet behandler saken.
5. LO's representantskap fastsetter de viktigste kravene og målene til tariffoppgjøret og oppgjørsformen.

Så det er en omfattende prosess kravene skal igjennom før forhandlingene tar til på våren. Det er derfor viktig at vi som medlemmer engasjerer oss og skaper grobunn for gode forslag som kommer flere til gode. Forslag som favner bredt er også lettere å få gjennomslag for, men man skal jo også få med de som har særskilte krav som berører bare noen yrkesgrupper.

Det viktigste er at vi får i gang debatten på arbeidsplassen, i klubben og ellers. Når vi kommer så langt at vi er i forhandlinger så er det viktig at kravene er godt fundamentert hos medlemmene, det er de som i siste instans må

streike for å få dem på plass, og da er det viktig at vi er samlet om dem.

Vi har på foreningen noen hefter som angår tariffoppgjøret 2010. Vi ber de klubbliderne som ikke har mottatt dette å ta kontakt med foreningen slik at nødvendig info kommer dem i hende. Av forslag så er det slik at mange av våre velferdsgoder i dag en gang begynte som et tariffkrav. Arbeidstid, pensjon, sykekasser, minstelønn, sanksjonsmidler, sosial dumping osv. er mange temaer som er tatt opp igjen tidene, her er det opp til den enkelte å være kreativ for å bedre hverdagen for den enkelte.

Lykke til, vi gleder oss til å komme i gang med arbeidet.

FORTS. FRA SIDE 1

GAMMELLEDEREN PRESENTERER NYLEDEREN

Jeg tror det i verste fall blir et raskt forbigående problem.

Ser man det. Det skal bli interessant å observere, om noen arbeidsgivere eller andre vil spekulere i Mads dømmekraft og beslutningsevne. I tilfelle kan svaret over tyde på at de vil svi seg stygt.

Nå har du i 14 dager fått et overblikk, hva ledervervet handler om i en forening av vår dimensjon. Har du gjort deg noen tanker om hvordan du vil komme i gang med din ledergjerning? – Det aller første blir å gjøre seg kjent

med våre mange fag- og bransjeområder. Jeg er jo forskaler, og det er den tradisjonelle byggebransjen jeg kjenner best. Derfor er min målsetting å besøke bedriftene, og ikke minst tillitsvalgte og medlemmer. Samtidig skal det i løpet av høsten gjøres en stor jobb med å mobilisere for å få krav til tariffoppgjøret i 2010, sier Mads. Til dette må bare gammellederen nikke fornøyd, han begynte på omtrent samme måte selv. Man liker jo å få bekreftet at gamle oppskrifter kan være ganske ålreit, bare ingrediensene ikke er så gamle, for å si det sånn!

En siste innskytelse må til, for med en såpass beskjedne, men likevel omfattende målsetting, da kan det nesten høres ut som du har tenkt å bli en stund. Har du allerede bestemt deg for å stille til valg på foreningens årsmøte i 2010? – Jeg akter å bruke både tid og krefter på å gjøre en god jobb frem til årsmøtet i mars. I denne perioden får jeg på sett og vis en prøvetid. Jeg vil jo finne ut om jeg liker dette, og medlemmene kan finne ut om de liker meg. Hvis jeg trives, og medlemmene er fornøyd med innsatsen min, er det min intensjon å stille til valg.

HMS

ID-KORT I BYGG- OG ANLEGGSRANSJEN

► TEKST: HARRY EIDE

Det er nå 51000 virksomheter i Norge som er registrert innen næringskode 45 bygg og anleggsbransjen. Alle disse virksomhetene er under ordningen med de regionale verneombudene og alle skal ha ID-kort.

HVEM MÅ HA ID-KORT?

(Forskrift best. Nr. 366 forskrift om identitetskort(ID-kort) på bygge- og anleggsplasser.)

Alle virksomheter som utfører arbeid på bygge- og anleggsplasser, både norske og utenlandske, er pålagt å utstyre sine arbeidstakere

med ID-kort. Hensikten er å identifisere både hvem du er og hvem du arbeider for.

Utenlandske arbeidstakere ansatt i utenlandske selskaper på oppdrag på bygge- og anleggsplasser i Norge må også bære ID-kort. Dette gjelder også kortvarige oppdrag.

Enkeltpersonforetak skal ha ID-kort. Virksomheter (håndverkere) som kun tilbyr sine tjenester i forbrukermarkedet er også omfattet av plikten til å utstyre sine arbeidstakere (og/eller seg selv) med ID-kort.

Viktig! Privatpersoner som skal ha utført håndverkertjenester i forbindelse med bygging eller utbedring av hus eller hytte bør spørre etter ID-kort.

Kravet om å bære ID-kort gjelder også de som utfører støttefunksjoner som renhold, kantinedrift osv. når de er fast etablert innenfor anleggets område. Personer som transporterer varer til bygge- og anleggsplasser, skal utstyres med ID-kort dersom arbeidet skjer regelmessig.

Dersom du har ID-kort for en virksomhet som du periodevis er ansatt i, men også tar

NYLEDER TAKKER AV GAMMELLEDER

» TEKST: MAD S WIIK KLEVEN

Det var ikke uventet for så mange av oss at Roger fikk tilslag på den nye jobben som distriktssekretær i Hordaland, da han først bestemte seg for å søke. En person som har utført en så god jobb som leder for Unionen Fagforening og LO i Bergen og Omland, bør være en ypperlig kandidat til den type stilling. Selvsagt finnes det andre gode kandidater, men vi mener selvsagt at våres egne er de beste. Da LO kom frem til samme konklusjon, og Roger takket ja til stillingen, ble det plutselig litt hektisk aktivitet rett før sommerferien.

De «late» dager som nestleder var over, og nå påtroppende, måtte skrive permisjonssøknad og det måtte legges et løp for erfaringsoverføring fra gammel- til nyleder.

Nå etter noen hektiske uker med indoktrinering, der foreningens medlemsavis har vært tema flere ganger. Setter påtroppende seg ned med avtroppende, for å få litt input til sin første artikkel. I gjennomgangen av saker fra tidligere er det ikke tvil om at det har vært kjempet mange harde slag oppgjennom de 12 årene som leder. Når du nå debrifer deg, hva vil du trekke frem fra dine 12 år i lederstolen? – Det har vært et eventyr, og vanskelig å trekke frem alle enkeltsaker! Men 12 år medlemsvekt, har ført til at foreningen har fått enda sterkere posisjon. Dermed har vi oppnådd flere politiske seiere. Utenlands arbeidskraft er et godt eksempel fra de siste årene.

Nyleder må si seg enig, sosial dumping var en viktig sak å få på plass. Det er en sak som kommer til å kreve hardt arbeid i tiden fremover også.

Disse ukene med indoktrinering har vært harde. Mye historie har blitt fortalt, og dag-

lige rutiner og gjøremål skal forklares og vises. Det har tidvis vært rimelig svelt i øregangene, må påtroppende erkjenne. Det har sikker vært tunge stunder for Roger også, han skal helst ha et svar på alt han blir spurt om. Men hvis vi nå skal glemme historien for en liten periode og se litt fremover. Har du gjort deg noen tanker om den nye stillingen? –Rimelig fort må jeg få en oversikt over hvordan LO er oppbygd lokalt og fungerer rundt i distriktene. Ellers skal det bygges videre på det positive som er i organisasjonen, forteller Roger ivrig.

Påtroppende kan konstatere at Roger er klar for å ta fatt på den nye jobben, og ser frem til å følge hans virke i ny stilling. Roger er tross alt kjent for å kreve mye av sine medarbeidere, så vel som av seg selv.

Det er alltid best at en ny leder stikker ut sin egen kurs, men avslutningsvis har du noen siste gode råd til din arvtaker? –Foreningen må alltid ha medlemmene i fokus, og drive aktivt med oppsøkende virksomhet! Kloke ord, tenker påtroppende. Man må aldri glemme hvor man kommer fra, og hvem man er her for. Påtroppende må innrømme at Roger har vært til stor inspirasjon, og ser frem til å jobbe videre med den gode organisasjonen Roger har vært med og bygget opp i løpet av de siste årene.

Selv om det er langt fra siste gang vi ser Roger, han flytter tross alt bare 2.etg. ned i Folkets Hus. Så ønskes han alt vel i den nye stilling. Unionen ser frem til et langt og godt samarbeid.

Da gjenstår det bare for påtroppende, på vegne av hele Unionen, å takke Roger for all den tid og innsats han har lagt ned for at Unionen Fagforening skal fremstå slik den gjør i dag.

byggeoppdrag i andre virksomheter eller din egen virksomhet, må du ha et ID-kort for hver virksomhet. Hensikten er å identifisere både hvem du er og hvem du arbeider for.

MED BYGGE- OG ANLEGGSPASS MENES:

Kravet til ID-kort gjelder all bygge-, anleggs- og monteringsarbeid som foregår under bygge- og anleggsperioden, se byggeherreforskriften § 2 b. Dette omfatter:

Oppføring av bygninger, innrednings- og installasjonsarbeid, montering og demontering av prefabrikkerte elementer, riving, ombygging og istandsetting av eksisterende bygg, sanering og vedlikehold, alminnelig anleggsvirksomhet (for eksempel tunneler og bruer), graving, sprenging og annet grunnarbeid,

annet arbeid som utføres i tilknytning til bygge- og anleggsarbeid (for eksempel midlertidig verksted for vedlikehold av maskiner som blir brukt på bygge- eller anleggsplassen)

Se også følgende websider www.arbeidstilsynet.no og www.byggekort.no

4 PÅ ARBEIDSPLASSEN

Hva er viktig å få til på din overenskomst ved neste års tariffforhandlinger?

FREDRIK JANSON
Pilkinton

GLASSOVERENSKOMSTEN

Vi jobber innen en bransje der vi lønnes ned mot minstelønn på overenskomsten. Så for oss er det viktig at minstelønn og skifttillegg økes sentralt gjennom tariff forhandlingene.

GEIR ELLING NYGÅRD
Marine Harvest

HAVBRUKSOVERENSKOMSTEN

For oss er det et prioritert krav å få på plass reisebestemmelser og rotasjonsordninger i overenskomsten på lik linje med offshore og andre reisebedrifter. Videre fokuserer vi på HMS og ønsker regulering i forhold til alene arbeid ute på anleggene.

LINDA RISA FOSSE
Frekkhaugvindu

BYGGEINDUSTRIOVERENSKOMSTEN

Hos oss begynner vi på overenskomstens minstelønn, vi stiger så i henhold til ansiennitet. Hvis vi sammenligner oss med andre yrkesgrupper føler vi at vi må få minstelønnen opp.

Så vi foreslår en kraftig økning av overenskomstens minstelønn, dette vil også øke rekrutteringen til vår bransje.

VIDAR BLIDENSOL
Veidekke

FELLESOVERENSKOMSTEN FOR BYGGFAG

Innen byggfag har minstelønnen i overenskomsten gradvis gått ned i forhold til gjennomsnitt lønn de siste årene. Vi krever derfor at minstelønn blir regulert i overenskomsten til minst 85% av gjennomsnittet på FOB.

AKKORDTARIFFENES BETYDNING OG BLIKKEN- SLAGERNES VEKST OG FALL

► TEKST: ROGER JOHANSEN

Det kan vel trygt sies at ikke noe har hatt større betydning for bygningsarbeidernes økonomi enn innføringen av akkordtariffene. Blikkenslagerne sin ble vedtatt praktisert fra 1. januar 1947.

Før denne tid ble arbeidet ofte utført på slumpakkord, men det var mest timelønnsarbeid som ble praktisert, idet at det var en stadig motvilje fra mestrenes side til å innføre en fast pristariff for blikkenslagerarbeid.

Arbeiderne i bygningsfagene i andre byer, særlig i Oslo, hadde fått gjennomført akkordtariff med priser for de forskjellige arbeider, lenge før andre verdenskrig.

IHERDIG KAMP MOT STEILE ARBEIDSGIVERE

I Bergen hadde man ført en iherdig kamp for å få samme ordning, og i 1930 hadde man i blikkenslagerfaget klart å forhandle seg til en fast akkordtariff som ble vedtatt og skulle gjelde fra 5. juli 1930. Forhandlingskomiteen som

arbeidet med fastsettelsen av priser hadde mange anstrengende og hissige møter for å få det hele til å klaffe, men det viste seg senere, da systemet skulle praktiseres, at det ikke var nok utarbeidet.

Det var komiteens oppfatning at tillitsforholdet og ansvarsforholdet skulle være så stor på begge sider, både for arbeiderne og arbeidsgiverne, at måling og utregning skulle foretas av hvert enkelt verksted, og det ble krevd fra komiteen at man måtte være lojal mot bestemmelsen, slik at alle parter ville ha samme grunnlag å arbeide etter.

I 1930 da denne akkordtariffen ble vedtatt var det ikke så overvettets mye tilgang på arbeid, pluss at den i en rekke tilfelle ble omgått, og på den måten gjorde den helt illusorisk.

Det er vel dette som var årsaken til at akkordtariffen fikk en ganske kort levetid.

Senere ble det forsøkt å få gjennomført akkordtariff for blikkenslagerne, men arbeidsgiverne stilte seg stadig steil overfor kravet. De ville beholde timelønnsystemet, trass i at det kunne bevises at arbeidet ble hurtigere og billigere utført etter akkordsystemet.

SEIER FOR SAMARBEIDET

Etter tyskernes kapitulasjon i 1945 tok man opp igjen kravet om akkordtariff, og nå viste det seg at det gikk lettere. Den samarbeidsånd som hadde rådd under okkupasjonen, da man kjempet mot en felles fiende, var ikke dunstet vekk ennå, og det ble opptatt forhandlinger mellom fagforeningen og mesterlauget.

På medlemsmøte den 25. september 1946 vedtok Blikkenslagersvennernes Forening forslaget. Da hadde mestrenes organisasjon vedtatt forslaget tidligere.

Den nå vedtatte akkordtariffen skulle tre i kraft fra 1. januar 1947 og fra denne dato skulle den vesentligste del av blikkenslagerarbeidet utføres etter akkordsystemet.

ANSETTELSE AV OPPMÅLER

Dette medførte at medlemmene måtte settes inn i de forskjellige oppmålings- og beregningsmetoder, liksom man måtte gå til anskaffelse av en mann som kontrollør og oppmåler. Dette var en absolutt nødvendighet, idet man ikke ville ha historien fra 1930 gjentatt.

Man vedtok å starte med oppmåler ansatt på halv uke, og så gå til ansettelse på full uke hvis det ble så mye arbeide for oppmåleren at han ikke klarte arbeidet på en halv uke.

Det ble stilt alle foreningens medlemmer fritt til å kunne søke stillingen og på medlemsmøte ble oppmåler ansatt på deltid.

MANGLENDE SAMARBEIDSVILJE

Det viste seg snart at samarbeidsånden ikke var så sterk som man hadde ment hos enkelte arbeidsgivere. En del av dem begynte straks å motarbeide akkordsystemet, og de brukte forskjellige metoder. En forsøkte å få sine arbeidere til å gå med på å sabotere akkordsystemet, mot at arbeiderne fikk høyere timelønn. Andre forsøkte å tilbakeholde akkordsedler og samtlige nektet å trekke målegebyret ved utbetaling av lønnen til arbeiderne.

Dette måtte stoppes før det ble en alminnelig utglidning, og Blikkenslagersvennernes forenings styre forlangte et møte med Blikkenslagerlaugets styre for å søke å finne en minnelig ordning som alle kunne være tilfreds med. Det ble holdt et fellesmøte der man ble enige om fremgangsmåten som skulle følges for ettertiden.

Nå så det ut til at alt skulle gå bra, og det gjorde det også trass i at enkelte arbeidsgivere

Fasadetekkere på Storhammaren.

Taktekkere i arbeid.

Fra målekantoret i 50-årene.

fremdeles søkte å stampe mot utviklingen, og enkelte av foreningens medlemmer var, mest uten å ville eller vite det, arbeidsgiverne behjelpelig i denne kampen.

Det ble mer og mer oppmålingsarbeid, og i september 1947 måtte foreningen gå til ansettelse av oppmåler på full tid. Det ble utarbeidet kontrakt etter mønster av de øvrige oppmålerkontrakter for målerne i bygningsindustrien, og etter at oppmåleren ble ansatt på full tid, økte arbeidet på målerkontoret stadig. I mars 1948 var arbeidsmengden vokst slik at man gikk til ansettelse av kontordame og i mai 1955 ble det ansatt en oppmåler til.

FRA HJEMMEKONTOR TIL HERRE I EGET HUS

Ved starten av målerkontorets virksomhet ble alt arbeidet vedrørende utregning foretatt i Oppmålerens hjem, på grunn av mangel på kontorlokaler, og senere ble det ved velvillig imøtekommenhet fra Rørleggersvennes forening, gitt anledning til å nytte ett av deres kontorer, mot en rimelig godtgjørelse. Siden februar 1951 hadde målekantoret for blikk tilhold i egne lokaler fram til dannelsen av Unionen Fagforening og etableringen av Distriktsmålekantoret Vestlandet.

Medlemmene hadde stor fordel av akkordsystemet. Fortjenesten ble større, og man hadde gleden av å se resultater av arbeidet sitt, da man som oftest fikk stå i ro med en akkord i stedet for at man som tidligere, ble sendt fra det ene halvferdige arbeide til et annet, – heter det i Blikkenslagersvennes forenings jubileumsberetning ved 60 års jubileet.

I samme beretning står det om målerkontoret, at det kan sies at det er blitt utvidet og styrket og dets virksomhet må sies å være meget tilfredsstillende. Ord som til fulle kunne gjentas ved forenings 90 års jubileum i 1988.

KRISETILTAK

Ikke få ganger i løpet av den tiden målerkontoret for blikkenslagerne eksisterte, måtte medlemmene trå til med ekstraordinære tiltak for å berge kontoret og oppmålingen. Tiltakene besto ved forskjellige anledninger, i ulike tiltak, som forhøyelse av målegebyret, ekstra-kontingent og forsøk på å innføre «Rørleggermodellen», ved at samtlige betalte målegebyr, uavhengig om de målte eller ikke.

Ved forhøyelse av målegebyret og ekstra-kontingenten, var det taktekkerne som sørget for at «redningspakkene» ble vedtatt. Denne gruppen var på det tidspunktet avhengig av å få arbeidet sitt oppmålt, for å oppnå en anstendig lønn. Dette var før bransjen gikk i oppløsning, de meldte seg ut av foreningen, lot seg registrere som selvstendig næringsdrivende og fortsatte i samme bedriften, men da som kontraktører. I dag er taktekkerne tilbake på plass i foreningen igjen, og måler arbeidet sitt. Det tok 20 år for at arbeidstakerne og arbeidsgiverne i bransjen skjønnte at dette ikke var noen farbar vei, og bransjen tok til fornuft.

«Rørleggermodellen», ble foreslått og gjennomført i firmaet Moderne Fasader og noe senere, muligens på ett eller to andre verksteder (noe usikkert), men da for en svært kort tid. Meningen var at alle firmaene og medlemmene etter hvert skulle henge seg på. Etter vel

ett år med kamp mot arbeidsgiverne som sa de ikke var uvillig, men hevdet det var ulovlig. Naturlig nok ble medlemmene hos Moderne Fasader lei av å være de eneste som hadde innført ordningen og etter en tid ble den avsluttet.

DE HARDE 90-ÅRENE

På begynnelsen av 90-tallet, forrige gang finansakrobater og eiendomsspekulanter skapte krise i økonomien, var det hardt press på lønningene til vanlige arbeidsfolk og spesielt bygningsarbeiderne som var de som ble hardest rammet av arbeidsledighet.

På Distriktsmålekantoret var det ansatt en blikkenslagermåler som fikk mindre og mindre og gjøre, enda den beste motvekten mot lønnsnedslag, var å få målt opp arbeidet. Arbeidsgiverne forsøkte på alle måter å forhindre at arbeide ble oppmålt, noe de dessverre lyktes med. Folkene torde ikke be om måling, men enkelte ba om at målekantoret foretok såkalt «tvangsmåling». «Tvangsmåling» ble så foretatt etter avtale med akkordlaget, men medlemmene klarte ikke å stå i mot presset fra arbeidsgiveren og meldte seg ut av foreningen.

TA LÆRDOM AV HISTORIEN

I dag foretar Distriktsmålekantoret ingen måling for Blikkenslagerne i Bergen. Dette har gitt seg utslag i fortjenestenivået og fra og være ett av de best betalte byggfagene, er det i dag av de dårligste. Noe de ansatte i bransjen er smertelig klar over, men som ett gammelt ordtak sier: Det er for sent å snyte seg når nesene er borte!

INFORMACJE PO POLSKU! POLSK SPALTE

RENEGOCJOWANIE UKŁADU ZBIOROWEGO 2010!

Ogólnokrajowy układ zbiorowy w Norwegii jest to wieloletnia tradycja. Federacja związków zawodowych uważa ten system jako główny element polityki płacowej i jest gotowa walczyć o zasady, które zawiera ten system.

Pojedyńcze umowy branżowe budowane i rozwijane są przez wiele lat. Bardzo ważnym warunkiem tych umów jest to, aby system płacowy był sprawiedliwy, aby były one budowane na zasadach ogólnie akceptowanych wśród pracowników, oraz aby były sformułowane w taki sposób, aby każda pojedyncza branża była brana pod uwagę.

Ogólnokrajowy układ zbiorowy renegocjowany jest co dwa lata, zaś taryfa płacowa co roku. Proces rozpoczyna się poprzez wypowiedzenie umowy na dwa miesiące przed jej zakończeniem. Gdy żadna ze stron nie wypowie umowy, jest ona automatycznie przedłużana na następny rok.

Rokowania rozpoczynają się z chwilą przedłożenia propozycji zmian w układzie.

O ile dojdzie do porozumienia co do zawarcia nowego układu, proponowana wersja zostaje rozesłana do przegłosowania wśród wszystkich członków związku. W razie braku perspektyw dojścia do porozumienia co do nowej umowy, obie strony lub też jedna może żądać zerwania rokowań i zapowiedzieć zbiorowe wypowiedzenie umowy.

W związku z renegocjowaniem układu zbiorowego, w następstwie czego może dojść do strajku lub lokautu; na oddziały i zakładowe jednostki organizacyjne spadną poważne zadania.

Ewentualne wstrzymanie pracy (strajk lub lokaut) obejmuje w zasadzie tylko tych członków objętych umowami zbiorowymi, co do których wcześniej zapowiedziano przeprowadzenie strajku/lockoutu.

Pracownicy nie objęci konfliktem nie mają wykonywać pracy, która w innych okolicznościach byłaby wykonywana przez strajkujących pracowników.

Za łamanie strajku uważać się będzie wykonywanie pracy, która w innych okolicznościach byłaby wykonywana przez osoby objęte strajkiem.

Próby łamania strajku należy natychmiast zgłaszać do zarządu oddziału.

ZASIŁEK NA CZAS TRWANIA KONFLIKTU

Zasiłek wypłaca się od pierwszego zatwierdzonego dnia strajku. W szczególnych sytuacjach zarząd federacji może w drodze wyjątku odejść od tej zasady.

Zgodnie z § 5.3.2.1 punkt 2, prawo do zasiłku przysługuje tylko w wypadku, gdy:

członek związku zapłacił składkę członkowską federacji będącej częścią LO co najmniej 2 tygodnie przed przerwaniem pracy na nowo przyjęci członkowie opłacali składkę członkowską federacji wchodzącej w skład Organizacji Karjowej (LO) przez co najmniej 12 tygodni przed wstrzymaniem pracy nie zalega się z opłatą składek na czas dłuższy niż 2 miesiące.

Zasiłek wypłacany będzie każdemu członkowi bezpośrednio z Fellesforbundet, według związkowego systemu członkowskiego.

UBEZPIECZENIA PODCZAS STRAJKU

Zgodnie z umową zawartą z bankiem Sparebank 1, potwierdzamy, że ubezpieczenie LO od wypadków w czasie wolnym od pracy dotyczy także naszych członków, którzy są objęci konfliktem. Oznacza to, że również członkowie aktywnie uczestniczący w strajku jako dyżurni strajku lub w inny czynny sposób, są objęci ubezpieczeniem LO od wypadków w czasie wolnym od pracy. Ubezpieczenie obejmuje również podróże z i do miejsca zamieszkania.

Magdalena Cierpisz-Hejbowicz

MÅLEKONTORET

MÅLEKONTORET PÅ BYGGEPLASS BESØK

► TEKST & FOTO: JOHNNY HELLAND

Brødrene Ulveseth AS bygger nytt sentrallager for Rema 1000 og dette skal utføres som totalentreprise.

Bygget har en gulvflate på hele 23000 m². Når det er ferdig skal 70 trailere kjøre hele døgnet 7 dager i uken og betjene alle Rema 1000 butikkene i Hordaland og Sogn og Fjordane med varer.

Bygget er planlagt ferdig stilt i løpet av mai 2010 og som vanlig er tidsfristen knapp. De nærmeste månedene vil ca. 14 mann fra Brødrene Ulveseth AS ha sitt arbeid her. Hoveddelen av betongarbeidet skal være ferdig i desember.

Betongarbeidet består i hovedsak av ringmurer og punktfundament samt ett stort sprinkelbaseng som skal forsyne bygget med vann ved en eventuell brann. Bunnplaten skal støpes med fiberbetong, men dette arbeidet er satt bort til et annet firma.

Målekantoret er på byggeplassen for å bistå bas Arne Bjørndal

med skriving av akkordseddel, komme med tilbud om forhånds-måling og informere om hvilken minste kronefaktor som gjelder fra 1. august 2009. Noe en også må passe på her er at akkorden ikke blir forringet grunnet manglende eller mangelfulle tegninger. Dette er en problemstilling som ikke er ukjent for det fleste baser.

Posten for håndtransport utover 12,5 meter i forskalings-avsnittet er nå fjernet i den nye akkordtariffen.

Dette er noe basen også må tenke på, spesielt på denne byggeplassen som strekker seg over en så stor flate og hvor det ikke brukes byggekran.

Med dette ønsker målekantoret lykke til med arbeidet og akkorden!

STATISTIKK	1. HALVÅR 2009	HELE ÅRET 2008
MALER	kr. 193,53	kr. 192,81
GULV	kr. 238,93	kr. 250,57
TAKTEKKER	kr. 235,07	kr. 256,37
BETONG	kr. 239,29	kr. 239,13
MUR	kr. 204,70	kr. 266,58

MÅLEKONTORET

Vi inviterer til Akkordtariffkurs for Betong- og malerfagene
Fredag 20. – søndag 22. november, Hotell Jarl Voss

Påmeldingsfrist senest **30. oktober**
Til Johnny 920 67 612 eller Kjetil 920 67 613